

D ů v o d y:

Usnesení rekursního soudu vyhovuje věci i zákonu a jest s ním úplně souhlasiti. To, co stěžovatelé uvedli k odůvodnění dovolacího rekursu, není s to, by přivodilo změnu napadeného usnesení. Na vývody dovolacího rekursu jest podotknouti: Podle spisu není správné, že vyrovnací dlužníci prohlásili již v žádosti o zahájení vyrovnacího řízení, že dlužnice Zuzana K-ová přistupuje ke všem dluhům svého manžela jako dlužnice a plátce, neboť v návrhu vyrovnacích dlužníků není tohoto prohlášení. Vyrovnací dlužnice prohlásila teprve při vyrovnacím roku, že přistupuje jako spoludlužnice k pohledávkám věřitelů, kteří mají jen pohledávky za jejím manželem. Leč prohlášení to, nehledíc ani k jeho případné bezúčinnosti proti věřitelům podle § 8 odst. (2) a (3) vyr. ř., nemohlo stěžovatele Františka K-a zbaviti nároku, který mu podle § 18 vyr. ř. příslušel z důvodu, že mu vyrovnací dlužníci ručili z větší části jako směneční dlužníci rukou společnou a nerozdílnou za tutéž pohledávku. Tento věřitel jakož i ostatní věřitelé, kterým ručili oba dlužníci rukou společnou a nedílnou, mohli tudíž uplatniti své nároky proti oběma dlužníkům ve vyrovnání a mělo se jim dostat od obou aspoň po nejnižší zákonné kvotě. Bylo-li zahájeno vyrovnací řízení i o jmění Josefa K-a, i o jmění Zuzany K-ové, nebyl přípustným vyrovnací návrh, podle něhož se mělo dostat takovýmto věřitelům zákonné kvoty jen od jednoho z dlužníků. Postupem tím byly porušeny předpisy i § 3 odst. (2) i § 18 vyr. ř., kterých jest dbáti z úřadu, a nesejde proto ani na tom, že věřitelé, kteří měli zákonnou většinu, s vyrovnáním souhlasili (srovn. rozh. čís. 8022 a 3036 sb. n. s.). Právem proto odepřel rekursní soud potvrditi takový vyrovnací návrh (§ 50 čís. 1 vyr. ř.).

Čís. 9791.

Syndikátní ručení.

Na státu nelze se domáhati pořadem práva (syndikátní žalobou) náhrady škody proto, že byl zaměstnanec justiční správou propuštěn z přípravné kancelářské služby.

K zodpovědnosti soudce (k odůvodnění syndikátního nároku proti státu) nestačí nesprávné ocenění průvodů nebo nesprávný výklad zákona o sobě, nýbrž vyžaduje se k tomu zlý úmysl, by se totiž soudce vědomě proti lepšímu vnitřnímu přesvědčení dopustil takové nesprávnosti.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1930, Co II 2/29.)

Žalobce domáhal se na československém státu náhrady škody jednak proto, že byl propuštěn z přípravné kancelářské služby, jednak proto, že rozhodnutími, jež v žalobě jednotlivě uvedl, byla porušena povinnost jednotlivých soudcovských úředníků, čímž prý mu vzešla škoda. *P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e* (vrchní soud v Praze) odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva, pokud se žalobce domáhal náhrady

škody proto, že byl propuštěn z přípravné kancelářské služby; jinak žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl odvolání.

D ů v o d y:

Pokud odvolání napadá rozsudek, správně usnesení, prvního soudu, jímž byla žaloba částečně odmítnuta pro nepřípustnost pořadu práva, jest vlastně rekusem proti tomuto usnesení a bylo o něm jednati v zasedání neveřejném a rozhodnutí o něm usnesením (§ 526 c. ř. s.). Propuštění žalobce z přípravné kancelářské služby, jež se stalo výnosem presidenta vrchního zemského soudu ze dne 24. dubna 1924 podle § 30 nař. ze dne 18. července 1897, čís. 170 ř. zák. a bylo potvrzeno výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 24. června 1924, čís. 26.801/24 a, jež po jeho zrušení správním soudem bylo potvrzeno výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 9. dubna 1926, čís. 10.188/26, nestalo se výrokem soudce u vykonávání úřadu soucovského, nýbrž usnesením presidia vrchního soudu jakožto úřadu správního a potvrzeno bylo ministerstvem spravedlnosti jako nejvyšším úřadem správy justiční. Má tedy propuštění to povahu úkonu správního, proti němuž nejsou přípustné právní prostředky civilního řádu soudního. Není tu proto podmínek pro žalobu syndikátní podle § 1 zák. z 12. července 1872, čís. 112 ř. zák., jenž byl jen provedením čl. 9 státního základního zákona rakouského ze dne 21. prosince 1867, čís. 144 ř. zák. o m o c i s o u d c o v s k é, ano není tu ani podmínek pro soudní žalobu vůbec, neboť podle dvor. dekretu ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s. není přípustné žalovati před soudem státní úředníky pro jejich úřední výkony a jest žaloby takové odmítnouti a limine fori; soud nemůže se však státi ani příslušným k projednávání žaloby, kterou by se kdo chtěl proti státu domáhati ochrany soukromých práv, ohrožených provedením nálezu správního (viz Pražák: Spory o příslušnost 1. kniha str. 165). Právem proto odmítl první soud žalobcův nárok proti státu na náhradu škody, pokud jej odvozuje z výkonu nálezů vydaných úřady v oboru správním, tudíž v oboru práva veřejného.

Pokud odvolání napadá rozsudek procesního soudu, jímž byla zamítnuta žaloba syndikátní proti státu na náhradu škody, uplatněná z důvodu tvrzené nesprávnosti rozsudků (rozhodnutí) v žalobě uvedených, nelze jí přiznati důvodnost. Odvolací důvod nesprávného právního posouzení věci opírá odvolatel o to, že rozhodnutími uvedenými v žalobě byla porušena povinnost jednotlivých soudcovských úředníků, totiž povinnost postupovati podle zákona, čímž prý mu vzešla škoda. Odvolatel však neuvedl v řízení před prvním soudem ani úřední povinnosti ani úkony, jimiž prý porušení toto nastalo. První soud měl ovšem podle § 182 c. ř. s. povinnost, působiti k tomu, by povinnosti a úkony ty byly udány, této povinnosti však první soud plně vyhověl, neboť při sporném jednání dne 26. února 1929 výslovně vyzval žalobcova zástupce podle § 182 c. ř. s., načež týž prohlásil,

že pro nedostatek řádné informace se strany žalobce nemůže dosavadní přednes nijak doplniti. Žaloba není substancována, ježto důvod škody, t. j. úkony soudců, na něž se škoda svádí, nebyly konkrétně udány, nýbrž se jen všeobecně tvrdí, že soudcové jednali nezákonně. Obsah žalobcova přednesu ukazuje k tomu, že žalobce dotyčná soudní rozhodnutí shledává nesprávnými, jak to zvláště také odvolání výslovně vytýká, a šlo by tedy o ně jako o úkony soudců ho poškozující, o nichž tvrdí, že jimi soudcové porušili úřední povinnost. Výtky nesprávného ocenění výsledků provedených důkazů a opomenutí důkazů, zkrátka nesprávných skutkových zjištění, a nesprávného právního posouzení věci soudcem, vydávším rozsudek, nemohou býti bez dalšího základem nároku syndikátního. K tomu se vyžaduje více, totiž by soudce vědomě nesprávně, t. j. proti svému lepšímu vnitřnímu přesvědčení buď důkazy ocenil (zjištění učinil), anebo zákona použil, a porušil tedy svou úřední povinnost na škodu strany obmyslně, by byl tedy zneužil své úřední moci, při čemž se ještě předpokládá, že nebylo lze křivdu napravití opravnými prostředky pořadem stolic. Není tedy úkolem soudu rozhodujícího o žalobě syndikátní, by přezkoumával správnost pravoplatných soudních rozhodnutí co do skutkového zjištění a co do právního posouzení věci, jak činí nadřízené stolice následkem přípustných opravných prostředků, neboť nesprávné rozsouzení případu není, vyjmouc uvedený případ zneužití úřední moci, přestoupením soudcovské úřední povinnosti. I kdyby bylo lze soudci vytýkati omyl v ocenění průvodních prostředků a ve výkladu zákona, není tím ještě prokázáno, že přestoupil svou úřední povinnost, neboť nesprávné oceňování průvodních prostředků vzhledem k zásadě volného jich uvažování, jež v § 272 c. ř. s. jest stanovena, jakož i nesprávný výklad zákona vzhledem k možné různosti v pojetí jeho smyslu a dosahu (§§ 6 a 7 obč. zák.), nejsou ještě přestoupením úředních povinností vůbec, neřkuli zaviněným, jaké § 1 synd. zák. výslovně předpokládá (slova: provinilý soudní úředník), a nezakládají tudíž syndikátní nárok. Nemůže se ani od soudce žádati neomylnost a nelze mu tedy ukládati za případný omyl v ocenění průvodů nebo ve výkladu zákona zodpovědnost, sice by záhy nebylo nikoho, kdo by byl úřad soudce zastávat ochoten. Provedeno to podrobněji v rozhodnutí čís. 5681 sb. n. s., na něž se odkazuje a jež se ovšem týkalo úřadu jiného, než soudu, v němž však šlo rovněž o tuto otázku, totiž otázku zodpovědnosti podle § 92 úst. listiny za nezákonný výkon moci veřejné, jejíž zvláštní případností jest právě § 104 úst. listiny o syndikátní zodpovědnosti soudu, a zásada ta uznána a zachována i v rozhodnutích čís. 5694, 6687, 6640, 7831, 9188 sb. n. s. Nestačí tedy k zodpovědnosti soudcově a tudíž ani k odůvodnění syndikátního nároku proti státu nesprávné ocenění průvodů nebo nesprávný výklad zákona o sobě, pouhý omyl, nýbrž by k tomu bylo třeba zlého úmyslu, by se totiž soudce vědomě proti lepšímu vnitřnímu přesvědčení nesprávnosti takové dopustil, by se učinil vinným zneužitím úřední moci, což se ani netvrdí (srov. § 530 čís. 4, § 539 c. ř. s., dále též § 268 tamže). Jinak ovšem, pokud nejde o volné uvažování co se týče ocenění průvodů nebo výkladu zákona, nýbrž o úkony jiné na př.

o doručení zákonem nařízené, neboť tu, když soud takový zákonem předepsaný úkon opomene, jest to přestoupení úřední povinnosti, které jest, byť se zakládalo třeba jen na nedbalosti, zaviněné, a odůvodňuje pak, způsobilo-li straně škodu, syndikátní nárok. Výtka nesprávného právního posouzení případu, pokud jest činěna prvním soudu, rozhodujícímu o žalobě syndikátní, předpokládá, by tento soud zjištěné skutkové okolnosti podřadil pod nesprávné pravidlo práva hmotného, by zejména nesprávně vyložil předpisy zákona syndikátního. Že se první soud takto nesprávně zachoval, odvolatel ani netvrdí v odvolání a neprovádí proto po zákonu tuto výtku.

Čís. 9792.

Na obecního obvodního lékaře, jenž prováděl očkování proti neštovicím, nařízené mu státním správním úřadem, vztahuje se dvorský dekret ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1930, R I 98/30).

Žalooce domáhal se na žalovaném lékaři náhrady škody, ježto onemocněl, byv dvakrát po sobě očkovan. Žalovaný namítl mimo jiné, že jest od roku 1921 obvodním lékařem, tedy veřejným úředníkem, a že očkování žalobce bylo vykonáno na veřejný příkaz podle zákona ze dne 15. července 1919 čís. 412 sb. z. a n. Soud první stolice vyhověl námitce nepřípustnosti pořadu práva a odmítl žalobu. Důvody: Na základě sdělení okresní správní komise ze dne 11. července 1921 bylo vzato za prokázáno, že žalovaný byl 24. února 1921 jmenován definitivním obvodním lékařem pro zdravotní okres S. Dále bylo vzato na základě přípisu okresního úřadu ze dne 25. října 1929 za prokázáno, že žalovanému bylo výnosem tohoto úřadu ze dne 14. dubna 1922 čís. 10998/22 uloženo, by provedl ve svém zdravotním okrese očkování dětí, starých 1, 7 a 14 roků proti zaplacení ze zemského fondu. Žalovaný obstarával tedy k veřejnému příkazu práce vládní ve smyslu zákona ze dne 15. července 1919 čís. 412 sb. z. a n., konal tedy jako veřejný úředník — jako státní úředník v širším slova smyslu — úřední jednání. Podle dvorského dekretu ze dne 14. března 1806 čís. 758 sb. z. a s. jest žaloby, které byly podány proti státním úředníkům pro jejich úřední činnost, ihned odmítnouti. Je známo, že v lidu panuje hnutí — hnutí pro přírodní léčbu — proti očkování a že se tak zvané škody z očkování sbírají a že se jich využívá k útokům proti očkujícím lékařům. Poněvadž úřední příkaz nutí lékaře k vykonání očkování, musí příkazce nésti zodpovědnost. Bylo proto žalobu odmítnouti. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil soudu první stolice, by bez ohledu na důvod odmítnutí o žalobě dále jednal, vyčkaje pravomoci. Důvody: Dvorský dekret ze dne 14. března 1806 čís. 758 sb. z. s. ještě dosud platný jest vykládati jako výjimečné ustanovení v oblasti práva o náhradě škody omezujícím způsobem. Pojem »státní úředník« v tomto zákoně